

TURVALLISUUDEN MARKKINAT

Turvallisuus on haastava markkinoinnin kohde. Varsinkin, kun suomen kielen sana *turvallisuus* kattaa kaiken mahdollisen maanpuolustuksesta mukavaan tunteeseen rakkaimman kainalossa. Turvallisuuden markkinoitsija joutuu aina kävelemään heikoilla jäillä. Vetoaminen kuluttajan turvallisuuden tunteeseen kun sisältää väistämättä myös uhkan ja pelon. Juuri ne tunteet, joita markkinoinnissa ei missään tapauksessa tulisi herättää.

Turvallisesti turvallisuuskysymykset onkin jätetty paljolti viranomaisten asiaksi. Heihin luotetaan turvallisuuden tuottajina, mikä on tietenkin hyvä asia sinänsä. Samalla tavallinen ihminen on jätetty statistiksi. Hänen tulee lähinnä välttää turvallisuusongelmien aiheuttamista tai jollakin vaatimattomalla tavalla tukea viranomaisten työtä.

Tietenkin edellä karrikoin todellisuutta. Kuitenkin useamman vuosikymmenen kokemus riskienhallinnan ja varautumisen parissa antaa perspektiiviä aiheeseen.

Vaikka kokonaisturvallisuus on kömpelön kuuloinen sanahirviö, se saattaa silti olla hyödyllinen. Viime vuosina on hämmennyksiin asti luotu uusia turvallisuusia. Vanha kunnon ulko- ja turvallisuuspolitiikkakin on hajonnut kyberturvallisuudeksi, hybridiuhkiksi, infovaikuttamiseksi, ilmastoturvallisuudeksi. Näissä kaikissa ilmiöissä perinteistä *ulkoista* ja *sisäistä* turvallisuutta alkaa olla kovin vaikea erottaa toisistaan.

Ja kun ilmiöitä ei oikein pystytä määrittelemään ja rajaamaan, on hankala hahmottaa, kenen vastuulle minkäkin ilmiön kanssa pelaaminen kuuluu. Haaste näkyy kansallisen turvallisuuden ylintä johtamista myöten. Kun presidentin vastuualaan kuuluu ulko- ja turvallisuuspolitiikan johtaminen, ulottuuko hänen johtovastuunsa myös kyberturvallisuuteen ja ilmastotaisteluun?

Kokonaisturvallisuuden käsite viestii, että eri turvallisuusien ulottuvuudet muodostavat kokonaisuuden, johon vaikuttamisessa kaikilla on tehtävää. Viranomainen ei erikseen pyydä kansalaista apuun, vaan jokainen yksilö, missä toimessa onkaan, vaikuttaa aina kokonaisuuteen.

Turvallisuuden syntymiseen tai puuttumiseen vaikuttaa keskeisesti tieto. Siksi osaamisella on tässä merkitystä. Tieto ei sekään yksin riitä vaan tarvitaan tulkinta. Vasta silloin syntyy se paljon puhuttu tilannekuva, jonka pohjalta voidaan yhdessä määritellä ratkaisuja. Aina ratkaisut eivät sitten osu nappiin, jolloin syntyy virheitä - ja uutta ymmärrystä. Tästä uudesta ymmärryksestä syntyy pohjaa uusille ratkaisuille ja innovaatioille. Näin toimii jatkuvan kehittämisen idea tässäkin asiassa.

Turvallisuus ei ole koskaan valmis, eikä voikaan olla. Siksi turvallisuus on kiinnostava myös liiketoiminnan ja tuotteiden kehittämisen kannalta.

Kokonaisturvallisuuden kentässä toimiminen ei kuitenkaan saa olla joutavaa uhkakuvien maalailua, sitä parjattua turvallistamista. Sen sijaan on synnytettävä pohjaa luovalle ajattelulle, uudelle tiedolle ja uusille ratkaisuille. Aina voidaan tehdä paremmin ja fiksummin. Niin rakentuu kestävä yhteiskunta myös monenmoisia hankaluuksia ja haasteita kestävään.

Pitkään saimme ajatella, että voimme valita ne uhkakuvat, joita priorisoimme ja joiden kanssa turvallisuuden kehittämisessä toimimme. Viime vuodet ovat osoittaneet, että maailma heittää eteemme yllättäen asioita, joiden varautumisen olimme laittaneet listallamme häntäpäähän. Tällainen oli pakolaiskriisi vuonna 2015, koronapandemian puhkeaminen 2020 ja Venäjän laajamittainen hyökkäyssota Ukrainaan 2022. Väitän, että jos olisimme todella pitäneet kiinni kokonaisturvallisuuden ajattelutavasta, olisimme kehittäneet ratkaisuja, joilla varaudumme toimimaan näissäkin yllättävissä tilanteissa fiksusti ja tehokkaasti. Eikä tässä ole kysymys vain poikkeusoloihin varautumisesta vaan ihan normaalista toimintamme jatkuvuudesta.

Väitän myös, että kun huomio kiinnittyy erityisesti niihin ratkaisuihin, joilla tavallisesta arjesta syntyy kestävämpää yllätyksille, myös ymmärryksen turvallisuuden markkinoista laajenee hyvällä tavalla.

Harriet Lonka

Kokonaisturvallisuuden klusterin rakentaja

Alkuperäisen artikkelin löydät alla.



Kynän kärjellä - **HARRIET LONKA**

Turvallisuuden markkinat



Harriet Lonka

Kynän kärjellä-palstalle kutsomme eri alojen henkilöitä kirjoittamaan ajankohtaisista aiheista. Palstan avaa Pohjois-Savon Kokonaisturvallisuuden klusterihankkeen hankejohtaja Harriet Lonka.

- Kokonaisturvallisuuden klusterin rakentaja, hankejohtaja Pohjois-Savon liitossa
- Luonnontieteilijä, hallintotieteilijä ja oikeustieteistä väitellyt filosofian tohtori
- Naimisissa, 2 aikuista lasta ja Unkarista kotoisi oleva pelastuskoiru Luna, asuu Kuopiossa
- Työura riskienhallinnan teemoissa Suomen ympäristökeskuksessa, konsulttina ja liiketoiminta-johtajana Gaia Consulting Oy:ssä. TKI-toiminnan kehittäjä
- Harrastuksina kulttuuria monipuolisesti, yksinlaulua, maalaamista ja luonnossa liikkumista
- "Olen väri-ihminen, keraan intohimoisesti ympärilläni värilasia ja muita luonnosta värikkäitä juttuja"



Pohjois-Savon liitto

Kokonaisturvallisuuden klusterista verkostoja ja innovaatioita Itä-Suomen alueellista elinvoimaa vahvistamaan

Kokonaisturvallisuuden klusterityön tavoitteena on, että itäinen Suomi ja sen alueet säilyvät elinvoimaisena ja uudistumiskykyisinä kaikissa oloissa. Elinvoima syntyy yksilöiden, yritysten, tutkimus- ja oppilaitosten, järjestöjen sekä julkisen sektorin tiivistä ja innovatiivisesta yhteistyöstä.

Kokonaisturvallisuuden klusterista muodostuu eri toimijat yhteen tuova, pysyvä ylimatekijänsä yhteistyön pohja. Kumppanuusmalli kutsuu jakamaan osaamista ja kehittämään yhdessä innovatiivisia kokonaisturvallisuutta edistäviä ratkaisuja – kestäväällä, kilpailukykyä lisääväällä tavalla. Eri alueiden osaaminen ja vahvuudet täydentävät toisiaan ja vahvistavat itäisen Suomen elinvoimaa ja turvallisuutta sekä lyhyellä että pitkällä jänneellä. Erityisen keskeistä on tekemisen vahva yritys- ja yhteisökeskeisyys sekä kokonaisturvallisuustyön liittäminen vihreään siirtymään ja ilmastotyöhön.

Klusterihanke on Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmasta vuosille 2023–2026 rahoitama ja sen tavoitteena on klusterin toiminnan vakiinnuttaminen alueita parhaiten palvelevalla tavalla.

KUOPIO

Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus palvelee koko Suomea

Kuopioon perustettava kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus tuottaa tietotaitoa siviiliyhteiskunnan toiminnan kannalta elintärkeiden toimintojen turvaamisesta sekä kansalaisten henkisestä kriinkestävyydestä kaikissa olosuhteissa.

Osaamiskeskuksen toiminta kytkeytyy erityisesti väestön palveluihin ja toimintakykyyn, asukkaiden ja koko yhteisön resilienssiin sekä henkisen kriinkestävyyden vahvistamiseen, mutta myös kriittiseen infrastruktuuriin ja luotovuuteen. Kansalaisten turvallisuuden tunne ja siviiliyhteiskunnan kyky toimia yhdessä häiriötilanteissa sekä tunnistaa laaja-alaiseen vaikuttamiseen keinoja syntyvät yhteisöllisyydestä, osaamisesta, osallisuudesta ja luottamuksesta muihin ihmisiin. Yhteiskunnan resilienssiä ja henkistä kriinkestävyyttä vahvistetaan vaikuttavimmin paikallisyhteisön toimin, lähellä ihmistä.

Osaamiskeskus keskittyy kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen alue- ja paikallishallintotason kumppanuudessa valtion kanssa. Keskus kehittää kokonaisturvallisuustoimijoiden välistä yhteistoimintaa, johtamista ja viestintää sekä kriittisen infrastruktuurin toimivuutta ja luotovuutta. Keskus luo proaktiivisesti näkemyksiä tarvittavasta kansallisesta ja kansainvälisestä sääntelystä sekä tekee kehittämisaloitteita.

Turvallisuus on haastava markkinoinnin kohde. Varsinkin, kun suomen kielen sana turvallisuus kattaa kaiken mahdollisen maapuolustuksesta mukavaan tunteeseen rakkaimman kainalossa. Turvallisuuden markkinoitsija joutuu aina kävelemään heikoilla jaloilla. Vetoaminen kuluttajan turvallisuuden tunteeseen kun sisältää väistämättä myös uhkan ja pelon. Juuri ne tunteet, joita markkinoinnissa ei missään tapauksessa tulisi herättää.

Turvallisesti turvallisuuskysymykset onkin jätetty paljolti viranomaisten asiaksi. Heihin luotetaan turvallisuuden tuottajina, mikä on tietenkin hyvä asia sinänsä. Samalla tavallinen ihminen on jätetty statistiksi. Hänen tulee lähinnä välttää turvallisuusongelmien aiheuttamista tai jollakin vaatimattomalla tavalla tukea viranomaisten työtä.

Tietenkin edellä karrikoin todellisuutta. Kuitenkin useamman vuosikymmenen kokemus riskienhallinnan ja varautumisen parissa antaa perspektiiviä aiheeseen.

Vaikka kokonaisturvallisuus on kömpelön kuuloinen sanahirviö, se saattaa silti olla hyödyllinen. Viime vuosina on hämmennyksiin asti luotu uusia turvallisuusia. Vanha kunnan ulko- ja turvallisuuspolitiikkakin on haajonnut kyberturvallisuudeksi, hybridiuhkiksi, infovai- kuttamiseksi, ilmastoturvallisuudeksi. Näissä kaikissa ilmiöissä perinteistä ulkoista ja sisäistä turvallisuutta alkaa olla kovin vaikea erottaa toisistaan.

Ja kun ilmiöitä ei oikein pystytä määrittelemään ja rajaamaan, on hankala hahmottaa, kenen vastuulle min- käin ilmiön kanssa pelaaminen kuuluu. Haaste näkyy kansallisen turvallisuuden ylintä johtamista myöten. Kun presidentin vastuualaan kuuluu ulko- ja turvalli- suuspolitiikan johtaminen, ulottuuko hänen johtovas- tuunsa myös kyberturvallisuuteen ja ilmastotieteluun?

Kokonaisturvallisuuden käsite viestii, että eri turvalli- suuksien ulottuvuudet muodostavat kokonaisuuden, joh- hon vaikuttamisessa kaikilla on tehtävää. Viranomainen ei erikseen pyydä kansalaista apuun, vaan jokainen yksi- lö, missä toimessa onkaan, vaikuttaa aina kokonaisuuteen.

Turvallisuuden syntymiseen tai puuttumiseen vaikut- taa keskeisesti tieto. Siksi osaamisella on tässä merkity- stä. Tieto ei sekään yksin riitä vaan tarvitaan tulkinta. Vasta silloin syntyy se paljon puhuttu tilannekuva, jon- ka pohjalta voidaan yhdessä määritellä ratkaisuja. Aina ratkaisut eivät sitten osu nappiin, jolloin syntyy virheitä - ja uutta ymmärrystä. Tästä uudesta ymmärryksestä syntyy pohjaa uusille ratkaisuille ja innovaatioille. Näin toimii jatkuvan kehittämisen idea tässäkin asiassa.

Turvallisuus ei ole koskaan valmis, eikä voikaan olla. Siksi turvallisuus on kiinnostava myös liiketoiminnan ja tuotteiden kehittämisen kannalta.

Kokonaisturvallisuuden kentässä toimiminen ei kui- tenkaan saa olla joutavaa uhkakuvien maalaailua, sitä parjattua turvallisistamista. Sen sijaan synnyttävä pohjaa luovalle ajattelulle, uudelle tiedolle ja uusille rat- kaisuille. Aina voidaan tehdä paremmin ja fiksummin. Niin rakentuu kestävä yhteiskunta myös monenmoisia hankaluuksia ja haasteita kestäväksi.

Pitkään salimme ajatella, että voimme valita ne uhka- kuvat, joita priorisoimme ja joiden kanssa turvallisuus- den kehittämässä toimimme. Viime vuodet ovat osoit- taneet, että maailma heittää eteemme yllättäen asioi- ta, joiden varautuminen olimme laittaneet listallamme häntäpäähän. Tällainen oli pakolaiskriisi vuonna 2015, koronapandemian puhkeaminen 2020 ja Venäjän laa- jamittainen hyökkäyssota Ukrainaan 2022. Väitän, et- tä jos olisimme todella pitäneet kiinni kokonaisturvalli- suuden ajattelutavasta, olisimme kehittäneet ratkaisuja, joilla varaudumme toimimaan näissäkkin yllättävissä ti- lanteissa fiksummin ja tehokkaasti. Eikä tässä ole kysymys vain poikkeusoloihin varautumisesta vaan ihan normaali- sta toimintamme jatkuvuudesta.

Väitän myös, että kun huomio kiinnittyy erityisesti nii- hin ratkaisuihin, joilla tavallisesta arjesta syntyy kesto- kykyisempää yllätyksille, myös ymmärryksemme tur- vallisuu- den markkinoista laajenee hyvällä tavalla.

Harriet Lonka